

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 257/2018 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Sirpa-Liisa Venesjärvi, valtiovarainministeriö
- talousasiantuntija Soili Vasikainen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- hallitussihteeri Anu Karjalainen, ympäristöministeriö
- johtava asiantuntija Kari Aaltonen, Verohallinto
- verojohtaja Anita Isomaa-Myllymäki, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- veroasiantuntija Emmiliina Kujanpää, Keskuskauppakamari
- veroasiantuntija Sanna Linna-Aro, Suomen Yrittäjät ry
- toimitusjohtaja Liisa Suvikumpu, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry
- lakiasiain johtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry
- professori Jaakko Ossa, Turun yliopisto
- apulaisprofessori Tomi Viitala, Aalto-yliopisto
- professori (emeritus) Heikki Niskakangas

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Taloushallintoliitto ry
- Suomen Tilintarkastajat ry
- professori Juha Lindgren, Vaasan yliopisto

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Perheyrittäjien liitto ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen Veroasiantuntijat ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, tuloverolakea, konserniavustuksesta verotuksessa annettua lakia, varojen arvostamisesta verotuksessa annettua lakia, asuintalovarauksesta verotuksessa annettua lakia ja kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annettua lakia.

Elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia muutettaisiin siten, että lakia sovellettaisiin yhteisöjen verotuksessa kaikkeen toimintaan lukuun ottamatta maatilatalouden tuloverolain mukaan laskettavaa maatalouden tulosta. Vaikka yhteisön toimintaan sovellettaisiin elinkeinoverolakia, ei sellainen toiminta, joka ei täytä elinkeinotoiminnan tunnusmerkkejä, kuitenkaan olisi elinkeinotoimintaa.

Esityksessä ehdotetaan, että yhteisöjen elinkeinotulolähteeseen sisällytettäisiin uusi muun omaisuuden omaisuuslaji.

Eräisiin sellaisiin yhteisöihin, joiden toiminnan varsinainen tarkoitus on muu kuin elinkeinotoiminnan harjoittaminen, sovellettaisiin elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia kuten nykyisinkin eli vain silloin, kun ne harjoittavat elinkeinotoimintaa. Tällaisia yhteisöjä olisivat muun muassa yleishyödylliset yhteisöt, julkisyhteisöt ja asunto-osakeyhtiöt sekä keskinäiset kiinteistö-osakeyhtiöt.

Elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisäksi eräitä selventäviä sanamuodon muutoksia.

Tuloverolakiin sisältyvää yhteisöjen muun toiminnan tappiota koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että se koskisi vain niitä yhteisöjä, joiden verotuksessa muun toiminnan tulolähde säilyisi. Lahjoitusvähennys otettaisiin huomioon yhteisön elinkeinotulolähteen tappiota vahvistettaessa.

Konserniavustuksesta verotuksessa annettua lakia muutettaisiin vastaavasti siten, että konserniavustuksen antajina ja saajina voisivat olla kaikki sellaiset osakeyhtiöt ja osuuskunnat, joiden verotuksessa sovellettaisiin elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia.

Lisäksi tarkennettaisiin varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain säännöstä, joka koskee varojen arvostamista osakeyhtiön nettovarallisuutta laskettaessa.

Asuintalovarauksesta verotuksessa annettua lakia muutettaisiin siten, että kiinteistöyhteisöt, joihin jatkossa sovellettaisiin elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, voisivat edelleen vähentää tulostaan asuintalovarauksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp

Kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan muun toiminnan tulolähteen käyttämätön ulkomaisen veron hyvitys voitaisiin vähentää yhteisön elinkeinotulolähteeseen kuluva tulosta määrättävistä veroista.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2019. Muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esitys toteuttaa vero-oikeudellisessa keskustelussa vuosia esillä olleen tavoitteen uudistaa tulolähdejako koskeva sääntely. Uudistus ei poista tulolähdejako kaikilta verovelvollisilta mutta ratkaisee sen keskeisen ongelma-alueen yhteisöjen verotuksessa. Ongelmana on ollut se, ettei toisen tulolähteen tappiota ole saanut vähentää toisen tulolähteen voitosta. Yhteisö on siis voinut joutua maksamaan veroa, vaikka kokonaistulos olisi tappiollinen. Esitys korjaa ratkaisevalla tavalla tätä epäsuhtaa.

Valiokunta on ottanut seuraavassa huomioon, ettei esitys koske yhteisöjen harjoittamaa maataloutta. Maatalouden tulolähdettä ei mainita sen vuoksi erikseen tekstissä, ellei siihen ole nimenomaista tarvetta.

Tulolähdejaon merkityksestä

Tulolähdejako itsessään on keskeinen osa Suomen verojärjestelmää. Se noudattaa tuloverolain, elinkeinoverolain ja maatilatalouden tuloverolain soveltamisaloja. Toiminnan luonne ratkaisee, mitä verolakia kulloinkin sovelletaan. Kunkin tulolähteen verotettava tulo lasketaan sitten erikseen. Mahdollinen tappio vahvistetaan niin ikään tulolähteittäin, eikä tappioiden kuittaaminen yli tulolähderajan ole edellä todetuin tavoin sallittu.

Sääntely liittyi alun perin tarpeeseen turvata eri kuntien asema veronsaajana, kun verovelvollisella oli toimintaa eri kuntien alueella. Kukin kunta oli oikeutettu sen alueella syntyneeseen verotukseen siitä riippumatta, oliko verovelvollisella tappiollista toimintaa toisen kunnan alueella harjoitetusta toiminnasta. Tämä peruste poistui kuitenkin pääomaverouudistuksen yhteydessä 1990-luvun alussa. Tulolähdejaon tarkoitus on ollut sen jälkeen pitää eri verolakien perusteella laskettavat verotettavat tulot erillään.

Tulolähdejaolla on nykyään merkitystä erityisesti yhteisöille, joiden verorasitus voi olla erilainen sen mukaan, mitä verolakia toimintaan sovelletaan. Esityksen perusteluissa on kuvattu niitä eroja, joita mm. tulojen veronalaisuuteen ja menojen vähennyskelpoisuuteen liittyy eri verolaeissa. Yhteisöille merkityksellisiä ovat tappioiden käsittelyn ohella mm. mahdollisuus antaa verotuksessa vähennyskelpoinen konserniavustus tai tehdä asuintalovaraus. Näistä konserniavustus on vähennyskelpoinen vain liiketoimintaa harjoittavalle osakeyhtiölle tai osuuskunnalle. Asuintalovaraus edellyttää puolestaan, että verotus toimitetaan tuloverolain mukaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp

Tulolähteiden kytkentä sovellettavaan verolakiin on mahdollistanut toisaalta sen, että myös yhteisöjen verotusta on voitu eriyttää tai muuttaa tarpeen mukaan. Raja elinkeinotoiminnan ja muun toiminnan tulolähteen välillä on vanhastaan merkityksellinen esimerkiksi yleishyödyllisten yhteisöjen verotuksessa. Se on korostunut sittemmin uudella tavalla kaikkien yhteisöjen verotuksessa mm., kun käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitot säädettiin verovapaiksi ja luovutustappiot vastaavasti vähennyiskelvottomiksi. Taustalla oli tarve turvata yritysten kansainvälinen kilpailukyky. Yleishyödyllisten yhteisöjen verokohtelussa on taas otettu huomioon toiminnan muu kuin voittoa tavoitteleva luonne.

Verojärjestelmä on siis kehittynyt ja kietoutunut eri tavoin tulolähdejaon ympärille. Pitkäaikainen ja varsin vakiintunut oikeuskäytäntö on sekin vahvistanut soveltamiskäytäntöä. Useat perusteista ovat yhä ajankohtaisia, mikä näkyy myös käsiteltävässä esityksessä omaksutuissa ratkaisuissa.

Esityksen taustaa

Tulolähteitä koskevaa uudistusta on pohdittu kauan myös työryhmätasolla. Elinkeinoverolakiin perustuvaa yhtenäistä osakeyhtiöverotusta ovat ehdottaneet niin vuoden 2001 tuloverotuksen kehittämistyöryhmä¹ kuin elinkeinoverotuksen asiantuntijatyöryhmä vuonna 2013². Kumpikaan niistä ei tehnyt kuitenkaan ehdotusta siitä, miten tulolähteiden poisto tulisi tehdä. Aihepiirin haasteellisuutta kuvaavat lisäksi ne huomautukset, joita työryhmät kohdistivat mahdolliseen jatkovalmisteluun. Huomiota tuli kiinnittää eri vaihtoehtojen tarkastelun lisäksi myös mm. veropohjan pitävyyteen ja yhdenvertaisen verokohtelun vaateeseen.

Hallituksen esitys sisältää siis ensimmäisen kerran lainsäädäntöratkaisun yhteisöjen tulolähteitä koskeviin kehitystarpeisiin. Se perustuu alun perin pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kirjaukseen, joka kohdistui tappioiden vähennysoikeuteen osakeyhtiöiden verotuksessa. Kirjaus korvattiin sittemmin budjettineuvotteluissa vuonna 2016. Tuolloin sovittiin, että käynnistettävä lainsäädäntöhanke koskee tulolähdejaon poistamista osakeyhtiöiltä tuloverolain ja elinkeinoverolain välillä. — Esitys vastaa hyvin tätä toimeksiantoa.

Hankkeen periaatteellista merkittävyyttä kuvaa osaltaan se, että valmistelun tueksi asetettiin myös korkeatasoinen asiantuntijaryhmä. Lisäksi valmistuneesta muistiosta järjestettiin lausunto kierros kesällä 2017 ja esitysluonnoksesta vielä kahteen otteeseen sen jälkeen. Saatu palaute on vaikuttanut merkittävästi myös esityksen lopulliseen sisältöön.

Valiokunnan yleisarvio

Vaikka tulolähteitä koskevasta muutostarpeesta on vallinnut laaja yhteisymmärrys, lakiehdotuksen teko on viivästynyt eri syistä. Valiokunta pitää sen vuoksi erityisen myönteisenä ja tärkeänä sitä, että esitys on kyetty viimein antamaan. Esitys perustuu lisäksi poikkeuksellisen huolelliseen valmisteluun, minkä ansiosta muutosehdotukset ovat toteuttamiskelpoisia sellaisenaan myös käytännössä.

---

¹ Kilpailukykyiseen verotukseen, Valtiovarainministeriön työryhmämuistioita 12/2002

² Elinkeinoverotuksen asiantuntijatyöryhmän muistio, Valtiovarainministeriön julkaisuja 16/2013

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp

Uudistus on tarpeellinen ja ajankohtainen myös kansainvälisessä sääntelyssä tapahtuneen kehityksen vuoksi. Tulolähteisiin perustuva verotus on ylipäänsä harvinainen kansainvälisesti. Muutospaineita ovat lisänneet myös EU:n verodirektiivit, joita sovelletaan erilaisiin yhteisöihin yleensä pelkästään oikeudellisen muodon perusteella. Vireillä on lisäksi yhteistä yhteisöveropohjaa koskeva lainsäädäntöhanke (CCTB-direktiiviehdotus), jonka soveltamisalaan kuuluvien yhteisöjen verotettava tulos määräytyisi suoraan direktiivin perusteella.

Valiokunta pitää esitystä kaikkiaan perusteltuna ja tasapainoisena kokonaisuutena, jossa on onnistuttu ratkaisemaan tulolähdejakoön liittyvät keskeisimmät ongelmat yhteisöjen verotuksessa. Ehdotettu perusratkaisu on selkeä, koska elinkeinoverolakia sovellettaisiin yhteisöjen kaikkeen toimintaan maataloutta lukuun ottamatta. Yhteisön harjoittama elinkeinotoiminta ja nykyisin tuloverolain nojalla verotettava muu toiminta muodostaisivat siis jatkossa yhden elinkeinotoiminnan tulolähteen. Näin olisi siitä riippumatta, harjoittaako yhteisö ylipäänsä elinkeinotoimintaa.

Suurin muutos nykyiseen on se, että yhteisön kaikki tulonhankkimismenot ja vähennyskelpoiset korkomenot voitaisiin vähentää elinkeinotulolähteen tuloista. Erilaisista toiminnoista aiheutuneet tappiot voitaisiin niin ikään vähentää joustavasti tulolähteen sisällä eräitä vähäisiä rajoituksia lukuun ottamatta. Muutos vähentää huomattavasti myös tulolähdejaottelun ylläpidosta aiheutunutta hallinnollista työtä.

Esityksessä on otettu valiokunnan mielestä asianmukaisesti huomioon myös yleishyödyllisten yhteisöjen ja osittain verovapaiden yhteisöjen erityisasema. Nämä yhteisöt, samoin kuin mm. asunto- ja keskinäiset kiinteistöyhtiöt, on rajattu uuden sääntelyn ulkopuolelle. Niiden verotus säilyisi siis ennallaan ja perustuisi edelleen nykymuotoiseen tulolähdejakoön. Siten esimerkiksi yleishyödyllisten yhteisöjen vuokraustoiminnasta tai osakkeista saama tulo olisi edelleen yleensä verovapaata muun toiminnan tulolähteen tuloa. Vain niiden mahdollisesti harjoittaman elinkeinotoiminnan tulo olisi veronalaista, kuten nykyisin.

Valiokunta pitää rajausta perusteltuna, vaikka osalla yhteisöistä säilyisi yhä nykymuotoinen tulolähdejako. Kysymys on kuitenkin selvästi erottuvasta yhteisöjoukosta, jonka varsinainen tarkoitus on muu kuin elinkeinotoiminnan harjoittaminen. Tulolähdejaosta ei aiheudu sille ylipäänsä samanlaisia ongelmia kuin tavallisille voittoa tavoitteleville yrityksille. Päinvastoin, tulolähdejako on tarjonnut keinon, jolla näiden yhteisöjen erityisasema on voitu ottaa huomioon myös verotuksessa.

Valittu malli on esillä olleista vaihtoehdoista kokonaisvaltaisin ja aiheuttaa todennäköisesti käytännössä vähiten uusia soveltamisongelmia. Siinä keskeinen *elinkeinotoiminnan käsite* ja sen tulkinta säilyvät muuttumattomina. Siten, vaikka yhteisön kaikkeen toimintaan sovelletaan yhteisömuodon perusteella elinkeinoverolakia, muu kuin liike- ja ammattitoiminta ei olisi jatkossakaan elinkeinotoimintaa.

Pitäytyminen vakiintuneessa elinkeinotoiminnan käsitteessä merkitsee toisaalta sitä, että kiinteistöjen vuokraustoiminta olisi edelleen yleensä muuta kuin elinkeinotoimintaa. Sitä koskevat tulokinnat ovat muovautuneet oikeuskäytännössä, ja niiden muuttaminen olisi edellyttänyt nimenomaista sääntelyä. Vaikka tämä vaihtoehto oli esillä valmistelussa ja myös sille olisi ollut perusteita, siitä luovuttiin lausuntokierroksen jälkeen. Valiokunta pitää lopputulosta hyväksyttävänä ja

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp

käytännön vaikutuksiltaan hallittavimpana. Erityinen merkitys sillä on yleishyödyllisille ja muille uuden sääntelyn ulkopuolelle rajatuille yhteisöille. — Kiinteistöliiketoiminnan uudelleen määrittely olisi aiheuttanut lisäksi uusia tulkintaongelmia. Nyt muutos on myös tältä osin hallittu.

Koska yhteisöllä voi olla elinkeinotulolähteessä vastedes myös muuta kuin elinkeinotoimintaa, valiokunta pitää uuden, *muun omaisuuden omaisuuslajin* säätämistä perusteltuna. Siihen luettaisiin kaikki muut kuin varsinaiseen elinkeinotoimintaan kuuluvat hyödykkeet. Muutoin nykyiset omaisuuslajit säilyvät ennallaan. Tämä koskee käsitteellisesti myös rahoitusomaisuutta, jonka määritelmää vain päivitetään nykyaikaan sopivaksi. Koska valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota erityisesti muun omaisuuden omaisuuslajiin kuuluvien osakkeiden luovutuksiin, valiokunta käsittelee kysymystä jäljempänä vielä erikseen.

Valiokunta toteaa lopuksi, että esityksen taloudelliset vaikutukset näyttäisivät olevan muutoksen periaatteellisuudesta huolimatta varsin vähäiset. Vuosittaisen yhteisöverotuoton arvioidaan alenevan vuositasolla reilut 10 milj. euroa. Myös vaikutukset kuntiin ovat vähäisiä, ja verotuoton menetys on tarkoitus kompensoida erillisessä esityksessä.

Vaikutusten vähäisyys johtuu ennen muuta siitä, että valtaosalla yhtiöistä on vain yksi tulolähde. Lisäksi vain osalla on samanaikaisesti sekä positiivinen että negatiivinen tulolähteen tulos. Jos sellainen on, tulokset ovat yleensä hyvin erisuuruisia.

Vaikutuksia arvioitaessa on otettava kuitenkin huomioon, että laskelmat ovat staattisia ja tehty nykytilan perusteella. Mahdollisia käyttäytymisvaikutuksia ei siten ole otettu huomioon. Esityksessä on kuitenkin ennakoitu, että kiinteistöjen ja kiinteistöyhtiön osakkeiden luovutustappioiden laaja vähennyskelpoisuus tulee aiheuttamaan käyttäytymismuutoksia. Esimerkkinä on mainittu pyrkimys realisoida ja vähentää yhtiön omistuspiiriin kuuluvien kiinteistöjen luovutustappiot yhtiön verotuksessa. Esityksessä on arvioitu lisäksi yleisesti, että mahdollisuus hyödyntää luovutustappioita lisää sellaisia rakenteita, joissa sijoituskiinteistöjä omistetaan nykyistä enemmän yhtiöiden kautta.

Muutokset edellyttävät kaikkiaan entistä tarkempaa valvontaa verotuksessa. Tämä on todettu avoimesti myös esityksen perusteluissa. Se vastaa myös Verohallinnon näkemystä. Esityksessä on pidetty todennäköisenä, että yhteisön ja osakkaiden väliset kiinteistösiirrot lisääntyvät. Valvonnalla tulee kyetä varmistamaan silloin mahdollisten luovutustappioiden aitous ja luovutushintojen oikeellisuus. Valiokunta korostaa myös tätä näkökohtaa.

Esitys on kaikkiaan laaja ja sisältää muutosehdotuksia kuuteen eri verolakiin. Niissä on otettu asianmukaisesti huomioon mm. myös muusta toiminnasta vahvistettujen tappioiden vähennysoikeus tai mahdollisuus tehdä asuintalovaraus myös jatkossa muutoksista huolimatta. Valiokunnalla ei ole niihin huomautettavaa. Esityksen perusteluissa on todettu lisäksi, ettei tulolähteitä koskevalla muutoksella ole tarkoitus vaikuttaa perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojenusta koskevaan käytäntöön. Valiokunta ei pidä sen vuoksi aiheellisena käsitellä tässä yhteydessä myöskään perintö- ja lahjaverolaissa omaksuttua yritysvarallisuuden käsitettä.

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp

Muun omaisuuden omaisuuslaji

Esityksessä on kuvattu johdonmukaisesti, miksi uusi muun omaisuuden omaisuuslaji on tarpeen. Valiokunta on pitänyt edellä ratkaisua perusteltuna. Olennaista on, että yhteisön kaikkeen toimintaan sovelletaan elinkeinoverolain säännöksiä.

Muuta omaisuutta ovat tyypillisesti varallisuuserät, jotka ovat kuuluneet tähän asti yhteisön tuloverolain mukaan verotettuun omaisuuteen. Arvostelua on herättänyt lähinnä se, että uudessa omaisuuslajissa luovutusvoitot ovat veronalaista tuloa mutta luovutustappiot vain rajallisesti vähennyskelpoista menoa. Rajoitus koskee vain henkilöyhtiöiden yhtiöosuuksien sekä muiden kuin kiinteistöyhtiöiden osakkeiden luovutustappioita. Tällainen tappio olisi vähennyskelpoinen vain muun omaisuuden luovutuksesta syntyneistä veronalaisista voitoista verovuonna ja viitenä seuraavana vuonna.

Valiokunta puoltaa myös tätä ratkaisua. Raja on perusteltu, kun otetaan huomioon, että käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitot ovat kiinteistöyhtiön osakkeita lukuun ottamatta verovapaista ja vastaavat tappiot vähennyskeltottomia. Kuten todettu, sääntelyn taustalla olivat kuitenkin kansainväliseen verokilpailuun ja konsernirakenteiden muokkaamiseen liittyneet kilpailukytekijät. Nämä perusteet eivät lähtökohtaisesti koske muuhun omaisuuteen kuuluvia osakkeita.

Arviointiin vaikuttaa ratkaisevasti myös se, että konserniavustuslain soveltamisalaa on tarkoitus laajentaa tässä yhteydessä. Vähennyskelpoisen konserniavustuksen edellytyksenä ei olisi jatkossa enää se, että osakeyhtiö tai osuuskunta harjoittaa liiketoimintaa. Riittävää olisi, että sekä antajan että saajan verotuksessa sovelletaan elinkeinoverolakia. Konserniavustus olisi siten mahdollinen esimerkiksi sijoituksia passiivisesti hallinnoivien yhtiöiden verotuksessa.

Asiantuntijakuulemisessa on todettu toisaalta, ettei kysymys ole kovin merkittävä. Sen laskennalliseksi vaikutukseksi on arvioitu hallituksen esityksessä 13—16 milj. euroa. Valiokunta muistuttaa kuitenkin, että arvio on staattinen ja siihen on syytä suhtautua pidättyvästi. Osakkeiden myyntitappioiden ehdotettua laajempi vähennyskelpoisuus yhdistettynä nykyistä laajempaan konserniavustusmahdollisuuteen aiheuttaisi mitä ilmeisimmin käyttäytymisvaikutuksia. Niiden taloudellinen merkitys voisi olla olennaisesti edellä olevaa arviota suurempi.

Valiokunta pitää näillä perusteilla lopputulosta tasapainoisena kokonaisuutena. Rajoitus vastaa käytännössä nykyistä tuloverolain mukaista verotusta, jota sovelletaan edelleen henkilökohtaiseen suoraan sijoitustoimintaan. Kysymys on siten myös yhdenvertaisuudesta, jotta yhtiön kautta tehtävä sijoitustoiminta ei muodostuisi olennaisesti suoraa sijoitustoimintaa edullisemmaksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 257/2018 vp sisältyvät 1.— 6. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp

Helsingissä 18.1.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Eero Suutari kok
jäsen Maria Tolppanen sd
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ozan Yanar vihr
varajäsen Lasse Hautala kesk
varajäsen Reijo Hongisto sin
varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Peter Östman kd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp
Vastalause

VASTALAUSE

Perustelut

Esitetty tulolähdejaon muutos on tarpeellinen periaatteellinen uudistus, joka on valmisteltu huolellisesti. Kannatamme esityksen hyväksymistä muuttamattomana valiokunnan esittämien perustelujen mukaisesti. Katsomme kuitenkin, että kaksi valiokunnan esiin nostamaa kysymystä edellyttää seuranta, jotta voidaan tarvittaessa ryhtyä jatkotoimenpiteisiin.

Valiokunta toteaa, "että esityksen taloudelliset vaikutukset näyttäisivät olevan muutoksen periaatteellisuudesta huolimatta varsin vähäiset". Toisaalta se toteaa, ettei vaikutusarviossa ole otettu huomioon käyttäytymisvaikutuksia, jotka sen käsityksen mukaan mitä ilmeisimmin aiheuttavat veromenetyksiä. Ne johtuvat siitä, että veropohja kapenee muun muassa kiinteistöjen luovutustappioiden vähennyskelpoisuuden laajentuessa. Olisi perusteltua, että valtiovarainministeriö seuraa näitä käyttäytymisvaikutuksia ja saattaa mahdolliset veromenetykset eduskunnan tietoon, jotta se voi tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä todetaan, "ettei tulolähteitä koskevalla muutoksella ole tarkoitus vaikuttaa perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevaan käyttöön". Sen vuoksi valiokunta ei pidä "aiheellisena käsitellä tässä yhteydessä myöskään perintö- ja lahjaverolaissa omaksuttua yritysvarallisuuden käsitettä". Asiantuntijalausunnoissa on kuitenkin käynyt ilmi, että muutoksella voi olla vaikutusta perintö- ja lahjaverolain 55 §:n soveltamiseen. Tulolähdejaottelun yhteys sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevaan rajanvetoon on nostettu esiin myös oikeuskäytännössä (KHO:2018:160 ja KHO:2018:163) ja aiemmissa valiokunnan mietinnöissä (VaVM 5/2004 vp). Siksi on perusteltua selvittää, miten tulolähdejako koskeva muutos voi vaikuttaa sukupolvenvaihdostilanteissa, jotta voidaan tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin esimerkiksi yrityksen ja yritysvarallisuuden käsitteen määrittelyn täsmentämiseksi. Lainsäädännön täsmentämistä puoltaa se, että jo nyt perintö- ja lahjaverolain 55 §:n soveltamiseen on liittynyt jo ennen käsillä olevaa uudistusta huomattavaa tulkinnanvaraisuutta.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että hyväksytään kaksi lausumaa. (***Vastalauseen lausumaehdotukset***)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tulolähdejaon uudistamisen vaikutusta verosuunnitteluun, veropohjaan sekä verotuloihin, raportoi tästä eduskunnalle ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin veropohjan tiivistämiseksi.

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa perintö- ja lahjaverolain 55 §:ssä tarkoitettujen yrityksen sekä yritysvarallisuuden käsitteiden tulkintaa verotuskäytännössä,

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2018 vp
Vastalause

raportoi tästä eduskunnalle ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön täsmen-
tämiseksi.

Helsingissä 18.1.2019

Timo Harakka sd
Ozan Yanar vihr
Kari Uotila vas
Pia Viitanen sd
Maria Tolppanen sd
Riitta Myller sd
Peter Östman kd